

Bezoekadres:

M.H. Tromplaan 28
Enschede
Handelskade 75
Deventer

Postadres:

Postbus 70.000
7500 KB Enschede
Postbus 501
7400 AM Deventer

SAXION
Kenniscentrum Zorg, Welzijn en
Technologie

health AND care
**POPO
PROJECT**

HET EERSTE RAAK-PROJECT VAN HEALTH AND CARE STEDENDRIEHOEK

POPO PROJECT

HET EERSTE RAAK-PROJECT VAN HEALTH AND CARE STEDENDRIEHOEK

Het PopoProject is het eerste RAAK-project dat binnen de Stedendriehoek Apeldoorn, Deventer en Zutphen, door Saxion Hogescholen is uitgevoerd. Popo staat voor productontwikkeling in de preventieve ouderenzorg. RAAK staat voor Regionale Aandacht en Actie voor Kenniscirculatie en is een regeling vanuit het Ministerie van OCW. De doelstelling van deze regeling is om de kennisuitwisseling tussen hogescholen, zorginstellingen en het midden- en kleinbedrijf in de regionale innovatieprogramma's te verbeteren. Daarbij gaat het vooral om het versterken van de kennisbrugfunctie die deze instellingen kunnen hebben in de relatie tussen MKB-bedrijven en het totaal van de kennisinfrastructuur.

© Kenniscentrum Zorg, Welzijn en Technologie
Saxion Hogescholen
maart 2008

health and care

Het Ministerie van OCW heeft de Stichting Innovatie Alliantie (SIA) verzocht om deze regeling uit te voeren. De Stichting Innovatie Alliantie bestaat uit MKB Nederland, HBO-raad, TNO, het Telematica Instituut en Syntens. Ook VNO-NCW is toegetreden tot de stichting. In de stichting zijn daarmee vertegenwoordigd de organisaties van het midden en kleinbedrijf, de noodzakelijke kennisleveranciers (nationaal en regionaal) en het intermediair netwerk. Inmiddels zijn er ruim 100 door de RAAK regeling ondersteunde innovatieprogramma's opgestart. Uit de cijfers voor de eerste 81 projecten blijkt dat hiermee in totaal ruim € 30 miljoen is gemoeid waarvan RAAK bijna € 20 miljoen bijdraagt. Partijen dragen zelf ongeveer 33% van de kosten.

Kenniscentrum Zorg, Welzijn en Technologie

Onderzoek wordt een van de kerntaken van het hoger beroepsonderwijs en draagt daarmee bij aan de verbetering en vernieuwing van de beroepspraktijk en van het onderwijs. Hiertoe heeft Saxion kenniscentra in het leven geroepen. Lectoren, die hun kennis en netwerken inzetten, fungeren als spil en aanjager in een kenniscentrum. Een lector is een autoriteit op zijn of haar vakgebied en heeft op het gebied van onderzoek zijn of haar sporen verdiend.

Een lector ontwikkelt een proces van toegepast onderzoek, waarbij hij of zij ervoor zorgdraagt dat de onderzoeksresultaten beschikbaar zijn voor externe partijen en worden gebruikt in het onderwijs. De kenniscentra werpen hun vruchten af in de vorm van nieuwe kennis, nieuwe studieprogramma's, nieuwe ontwikkelingsplannen en nieuwe competenties voor studenten, medewerkers en ondernemende relaties van Saxion Hogescholen. Saxion Hogescholen kent zes kenniscentra waaronder het Kenniscentrum Zorg, Welzijn en Technologie: in dit kenniscentrum wordt aan vier onderzoekslijnen gewerkt te weten 'active ageing en specialistische zorg', 'sheltered housing and community care', 'gezondheid en bewegen', en 'technologie voor gezondheid en welzijn'. Het RAAK project / PopoProject vindt zijn aangrijpingspunten voornamelijk in deze laatstgenoemde onderzoekslijn.

Dr. Frits Oosterveld
Lector Fysiotherapie en Paramedische Beroepen

Mr. June Nods
Programmamanager

Het doel van het project is het bijdragen aan de ondersteuning van innovatieve processen tussen MKB bedrijven, zorginstellingen en Saxion Hogescholen. De beoogde kenniscirculatie richt zich op het speerpunt gezondheid, welzijn en technologie. Kenniscirculatie is een proces van structurele samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven met systematische en georganiseerde inschakeling van studenten met als doel uitwisseling en creatie van nieuwe kennis. Om dit te realiseren zijn binnen het PopoProject een tiental projecten ondergebracht waarbij concrete vragen vanuit enerzijds partijen uit de domeinen gezondheid, zorg en welzijn en anderzijds het bedrijfsleven in samenwerking en op innovatieve wijze worden beantwoord.

Het project beoogt invulling te geven aan het netwerk Health and Care Stedendriehoek (www.healthcarestedendriehoek.nl). Health and Care Stedendriehoek is een samenwerkingsverband tussen Saxion Hogescholen, ROC Aventus, MKB Stedendriehoek, Oost NV, Syntens en regionale zorgverleners.

Daarnaast richt het project zich op productontwikkeling in de preventieve ouderenzorg. Vergrijzing is een breed maatschappelijk probleem. De hoeveelheid mensen boven de 50 neemt sterk toe, waardoor de druk op de gezondheidszorg toeneemt.

Daarmee komt ook de roep om nieuwe hulpmiddelen en andere ondersteuning om ouderen zo lang mogelijk gezond te houden en zo lang mogelijk zelfredzaamheid te bieden.

De actielijnen in het project zijn:

- 1 Het activeren van een regionaal netwerk 'Health and Care Stedendriehoek' voor het genereren en articuleren van innovatievragen, die in het samenspel tussen kennisinstellingen, bedrijven, intermediairs en zorginstellingen totstandkomen;
- 2 Minimaal een regionaal ketenzorgproject in samenwerking tussen de eerste, tweede en derde lijn zorginstellingen, industrie en kennisinstellingen;
- 3 Het uitvoeren van minimaal 10 concrete kenniscirculatieprojecten binnen de thema's telezorg, bewegen, mobiliteit, veiligheid, wonen en ICT;
- 4 Het evalueren van de business cases uit deze 10 projecten;
- 5 Het dissemineren van kennis uit deze projecten naar derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van de aanwezige breedbandverbinding in de regio.

De essentie van het PopoProject is dus het opbouwen van een structurele relatie tussen zorginstellingen, regionale MKB bedrijven en Saxion Hogescholen, waarin wederzijdse kennis wordt overgedragen. Op de volgende pagina's vindt u een korte beschrijving van de respectievelijke projecten.

Bij het tot stand brengen van het netwerk Health and Care Stedendriehoek heeft Oost NV het initiatief genomen. Met de partners in het consortium (Saxion Hogescholen, ROC Aventus, MKB Stedendriehoek, Oost NV, Syntens en regionale zorgverleners) werd een invitationale conference georganiseerd als kick off in Deventer. De volgende vervolgvactiteiten heeft Oost NV in dat kader georganiseerd:

- Levering van kennis, expertise en actieve ondersteuning bij de ontwikkeling van het oorspronkelijke projectplan, de subsidieaanvraag en het vormen van het consortium voor het project.
- Het voeren van acquisitie- en intakegesprekken met bedrijven, zorginstellingen en kennisinstellingen om nieuwe projectideeën en projecten te realiseren.
- Bieden van actieve ondersteuning bij het implementeren van projecten en het vinden van geschikte projectpartners binnen de deelprojecten die implementatie en toepassing van producten mogelijk maken.
- Het organiseren van zogenaamde kerngroepbijeenkomsten waar leden van het netwerk Health and Care Stedendriehoek door middel van presentaties op de hoogte worden gebracht van het hoofdproject en de verschillende deelprojecten en uiteraard de concrete resultaten van de deelprojecten.

- Ondersteunen en faciliteren bij het verzorgen van de inhoudelijke rapportage over de voortgang van het project naar de leden van de Stuurgroep Health and Care Stedendriehoek.
- Het verzorgen en faciliteren van additionele PR & Communicatie rond het project door middel van het geven van interviews, opstellen van persberichten, versturen van digitale nieuwsbrieven en het verzorgen van informatie op de website van Health and Care Stedendriehoek.

Het project Raak SIA Health and Care heeft er actief aan bijgedragen dat de regio Stedendriehoek de waarde erkent van het samenwerkingsverband Health and Care Stedendriehoek. Mede daardoor is er momenteel veel (regionaal) financieel commitment en wordt nu een subsidieaanvraag voorbereid in het kader van het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO). Daarmee wordt substantiële financiële ondersteuning gevraagd ter dekking van een regionaal programmabureau welke actief aan de slag gaat met regionale projectontwikkeling en ondersteuning, (matchings)activiteiten, regiopromotie en regio- ontwikkeling.

Een van de resultaten van de ontwikkeling van het netwerk Health and Care Stedendriehoek is de samenwerking met het Health Valley initiatief, waarvan het netwerk deel is gaan uitmaken.

In samenwerking met Solis Zorggroep heeft Saxion een onderzoek gedaan naar revalidatie in het P.W. Janssen verpleeghuis (PWJ): de Zuidloo studie. Omdat steeds meer oudere mensen aansluitend op een ziekenhuisopname voor verder herstel en revalidatie tijdelijk naar een verpleeghuis gaan, is het belangrijk de karakteristieken van deze patiëntengroep in kaart te brengen. Dit kan belangrijke gegevens opleveren voor het te formuleren beleid rondom deze ketenzorg. Daartoe werd een dossierstudie verricht naar de specifieke kenmerken en het revalidatieproces van deze groep ouderen. De resultaten zijn in december 2007 gepubliceerd in het Tijdschrift voor Verpleeghuisgeneeskunde. Uit deze studie is gebleken dat geriatrische revalidanten vaak vrouw zijn en zelfstandig wonen. Tevens is meestal sprake van comorbiditeit die het revalidatieproces nadelig beïnvloedt. Desondanks lukt het de meerderheid van de revalidanten weer naar hun oude woonomgeving terug te keren. Deze studie is een eerste stap in het ontwikkelingsproces naar een (boven regionaal) geriatrisch revalidatiecentrum, dat tevens structurele samenwerking rondom ketenzorg voor verschillende diagnosegroepen met andere zorgaanbieders wil realiseren.

Eveneens is onderzoek gedaan naar het kader waarbinnen de geriatrische revalidatie in het algemeen en de geriatrische revalidatie in Solis functioneren.

In 2008 wordt o.a. in samenwerking met de Deventer Ziekenhuizen vervolgonderzoek gedaan op drie gebieden, te weten:

- 1 Hoe verloopt de doorstroom dan wel overgang van patiënten van een chirurgische ziekenhuisafdeling naar het verpleeghuis vergeleken met de doelstellingen en norm vanuit het beschreven protocol?
- 2 Gaat de informatievoorziening naar patiënten en betrokkenen over de behandeling, het verloop daarvan en het vervolg na ontslag uit het ziekenhuis naar wens?
- 3 Wat is de effectiviteit van het standaard(keten) protocol, gemeten naar uitkomstvariabelen op (middel)lange termijn voornamelijk op patiëntenniveau?

BEST PRACTICE: "Zorgvuldige analyse van gegevens die in de eigen organisatie of instelling voorhanden zijn kan al zeer bruikbare informatie bevatten voor strategische beleidsbeslissingen of ontwikkeling van innovatieve toekomstscenario's. Het probleem is vaak dat in de hectiek van alledag geen tijd wordt gevonden (of genomen) dit soort waardevolle analyses uit te voeren. Teveel beleid is gebaseerd op onvolledige klinische observaties".

(Frits Oosterveld, lector Saxion Hogescholen)

Project

Biofeedback bij volwassenen met overgewicht

Om het toenemende probleem van overgewicht bij volwassenen het hoofd te bieden is er een project gestart waarin getracht wordt volwassenen bewust te maken van hun dagelijkse activiteiten. Hiervoor wordt door middel van een bewegingssensor de dagelijkse activiteit gemeten en aan het eind van elke dag krijgt de persoon op de pc informatie (feedback) over de activiteiten van die dag. Dit project is een vervolg op een project dat in het kader van het RAAK project Trinnovatie heeft plaatsgevonden bij kinderen met overgewicht. Voor dit project is er een intensieve samenwerking geweest met het bedrijf Mc Roberts BV in Den Haag. Dit bedrijf heeft de sensoren en bijbehorende software geleverd. Een belangrijke stap is gezet door de feedback aan de doelgroep aan te passen. In het eerdere project zijn meerdere fases doorlopen. Het biofeedback systeem (van sensor tot output) wordt eveneens in kaart gebracht. Een belangrijk onderdeel van dat project was de inventarisatie van gebruikersbehoeften en knelpunten in het huidige systeem. In het huidige project wordt de meest optimale feedback onderzocht voor de volwassenen. Dit wordt uitgewerkt door drie studenten Fysiotherapie van Saxion.

BEST PRACTICE: *“Het is van belang de doelen in eerste instantie niet te hoog te stellen. Begin klein, denk groot. Er is veel kennisoverdracht van docenten naar studenten. Studenten genereren daarentegen ook kennis die weer door de docent en het bedrijf gebruikt kan worden. Een meerwaarde die de hogeschool kan inbrengen is het contact met het werkveld. Moeilijkheid is dat studenten vaak het project naast andere onderwijsverplichtingen moeten doen en dat daardoor het project vertraagd wordt”.*

(Arjan van der Salm, docent Saxion Hogescholen)

Project

Looppatronen

Het bedrijf Bonte Technology en Forcelink uit Zwolle doen in samenwerking met de Vrije Universiteit van Amsterdam en met de Universiteit Groningen onderzoek naar looppatronen op lopende banden die het bedrijf produceert. Aanvankelijk was de opzet van de productontwikkeling om te komen tot een voor thuisgebruik geschikte loopband voor ouderen. Gezien de kostbare en specialistische technologie waarvan het bedrijf gebruik maakt is lopende het project besloten niet verder te gaan met een productontwikkeling voor de thuismarkt. De productontwikkeling is omgebogen naar mogelijkheden om de looppatronen te beïnvloeden. Studenten Fysiotherapie doen, in het kader van hun afstuderen, onderzoek naar looppatronen en op welke wijze patiënten gestimuleerd kunnen worden om de looppatronen te verbeteren. Het is de bedoeling dat dit onderzoek een vervolg zal krijgen. Zo wordt serieus overwogen om gaming erbij te betrekken. Technische studenten van Saxion Hogescholen kunnen op die manier hun steentje bijdragen aan het onderzoek.

BEST PRACTICE: *“Wanneer een project van start is gegaan is het belangrijk om een flexibele houding aan te nemen, zodat het project tijdig kan worden omgebogen naar een realistische doelstelling”*

(Frank Nieuwenhuis, directeur Forcelink)

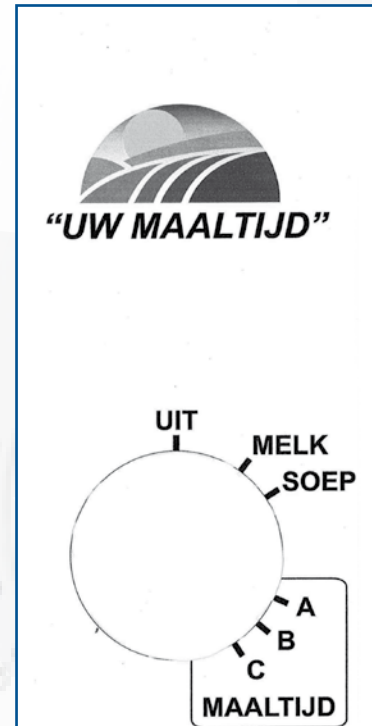
Project

Magnetron

Het bedrijf Foodconnect levert maaltijden die ouderen thuis kunnen opwarmen. Een probleem voor de ouderen en de hulpverleners was dat de bijgeleverde magnetron ingewikkeld was om te bedienen. Aan een student van de opleiding Industrieel Product Ontwerpen werd gevraagd om een magnetron te ontwikkelen waar zowel de ouderen als de verzorgende op eenvoudige wijze gebruik van kan maken. In het kader van zijn afstuderen heeft de student aanvankelijk gekeken naar een aanpassing van de magnetron. Uiteindelijk heeft hij een sticker ontwikkeld die past op een magnetron. De aanduiding op deze sticker maakt het mogelijk om op eenvoudige wijze de diverse maaltijden en soepen op te warmen. Het betrokken bedrijf is bijzonder tevreden met het resultaat. De sticker is een relatief goedkope oplossing en wordt door gebruikers als praktisch ervaren. Binnenkort verschijnt een publicatie over de productontwikkeling in het blad Product.

BEST PRACTICE: *“Start een redesign project met het doen van gebruiksonderzoeken. Houdt de mogelijkheid open voor zeer simpele maar doeltreffende oplossingen”.*

(Marike Lammers, projectmanager Saxion Hogescholen)

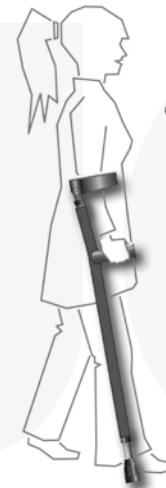
▲ Magnetron stickers

Project

Pimp-my-kruk

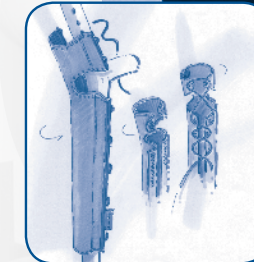
panton
medische productinnovaties

Op een landelijke beurs werd bezoekers de mogelijkheid geboden een knelpunt uit de dagelijkse (zorg)praktijk te melden, die door studenten van de opleiding Industrieel Product Ontwerpen en ontwerpers van Panton ter plekke werd opgepakt en waarvoor een oplossing werd bedacht. Een van de verzoeken betrof een oplossing voor het saai uiterlijk van loopkrukken. Door Panton zijn schetsen gemaakt om de loopkruk er aantrekkelijker uit te laten zien. Toen Roos Prommenschenkel de ontwerpen zag, was de samenwerking beklonken. Roos Prommenschenkel is in het jaar 2006 gekozen als eerste Mis(s) en ambassadeur van Onbeperkt Nederland. Panton heeft samen met de studenten diverse ideeën uitgewerkt. Producenten van rolstoelen en rollators zijn geïnteresseerd in deze ontwikkelingen. Roos Prommenschenkel heeft een stichting opgericht en een website voor promotie en verkoop van de producten in voorbereiding.

BEST PRACTICE: *“Het rechtstreeks in contact brengen van ontwerpers (studenten), vraag en MKB-bedrijf, zoals in dit geval op een beurs, kan tot directe samenwerking leiden”.*

(June Nods, projectmanager Saxion Hogescholen)

▲ **Ontwerpstudio** Saxionstudenten (*Bling-Bling loopkrukken*) in de Dagkrant van de ZorgTotaalBeurs, Jaarbeurs Utrecht.

Project

Video leren

ROC Aventus heeft een pilot gemaakt voor een nieuwe leersituatie, waarbij studenten in die omgeving kunnen meekijken naar situaties in de praktijk op de werkvloer. Tegelijkertijd kijkt de werkvloer mee op de schoollocatie. De interactie die kan plaatsvinden tussen instellingen en studenten brengt de meerwaarde voor het onderwijs. De ambitie van deze productontwikkeling ging verder dan de ontwikkeling van de pilot. Er is samenwerking gezocht met zorginstellingen in de regio om de mogelijkheden van videoleren in de praktijk te brengen. Op dit moment lijkt het videoleren een brug te ver. De praktijk heeft nog onvoldoende mogelijkheden om deze tool in te zetten. Samen met MKB Stedendriehoek zal worden bekeken op welke wijze de productontwikkeling verder in de markt gezet kan worden. Als volgend project wordt gedacht aan een afstudeeropdracht voor het tot stand brengen van een marketingconcept.

BEST PRACTICE: *“Een succesvol project betekent nog niet dat de implementatie aansluitend kan volgen. Blijf alert op de juiste timing”*

(Henk Krukkert, ROC Aventus)

Project

Marketing concept comfortproducten

Er worden veel producten voor ouderen ontwikkeld, maar een herkenbare plek om die te kopen bestaat nog niet. Behalve in de thuiszorgwinkels. Daar hebben deze producten een imago van zorg. Dat kan anders. Dit project is gericht op het ontwikkelen van een marketingconcept om producten herkenbaar aan te bieden, met name aan de doelgroep van vitale vijftigplussers. De eerste fase in dit onderzoek betrof een inventarisatiefase. De bevindingen zijn in een rapport beschreven. Het thema vakantie is hierin verder uitgewerkt. Activiteiten zoals wandelen, boeken lezen, puzzelen, fietsen, met de auto erop uit en spelletjes spelen beoefenen senioren veel. Van deze activiteiten zijn comfortproducten, leveranciers en communicatiekanalen weergegeven. Oplossingsrichtingen op het gebied van plaats, promotie en product zijn aangegeven met daarbij behorende voor- en nadelen. In een volgende fase zal het marketingconcept worden voorgelegd aan de mogelijke distributiekanalen.

BEST PRACTICE: *“Het advies dat gegeven kan worden is dat je niet te snel met een project moet starten zonder een gedegen projectopzet. Omschrijving van bijvoorbeeld het probleem, doel, resultaten, onderzoeksvragen zijn onmisbaar”.*

*(MARIKE LAMMERS,
projectmanager Saxion Hogescholen)*

Project

Ouderen en bewegen

Bewegen is een belangrijk onderdeel van gezond zijn en blijven geworden. Voor ouderen zijn op dit moment weinig aantrekkelijke alternatieven om te bewegen. In opdracht van het bedrijf Q-tec zijn studenten gaan onderzoeken (afstudeeropdracht) welke producten geschikt kunnen zijn om ouderen in beweging te krijgen. Het doel was het ontwerpen van een product om de doelgroep (ouderen) te motiveren en te helpen om fitter te worden (of te blijven), met als commercieel doel het ontwikkelen van een voor de markt kansrijk product. In het kader van dit afstudeerproject is het ontwikkelen van een prototype tot stand gekomen.

BEST PRACTICE: *“Wanneer bij de start van de productontwikkeling het commerciële doel specifiek wordt benoemd, is de kans op een concreet resultaat groter”.*

(June Nods, projectmanager Saxion Hogescholen)

Project

Ergonomische stoel

Door Paul Engels is een ergonomische stoel voor tandartsenpraktijken ontwikkeld. Aanleiding voor deze ontwikkeling is het grote percentage professionals in de zorg, zoals tandartsen, die voortijdig arbeidsongeschikt worden door rug- en nekklachten. Deze klachten komen voort uit het zittend uitvoeren van allerlei handelingen in een onnatuurlijke houding. Dit leidt op den duur veelal tot schade aan de wervelkolom.

Op grond van ergonomisch onderzoek is voor de tandartsenpraktijk een nieuwe stoel voor de tandarts ontwikkeld. De mogelijkheden van deze stoel kunnen echter ook rugklachten voorkomen bij beroepsgroepen buiten de tandartsenpraktijk. In samenwerking met Panton in Deventer is in het kader van een afstudeeropdracht onderzocht voor welke beroepsgroepen de stoel tevens geschikt is of eenvoudig geschikt kan worden gemaakt. Het doel van het onderzoek is om te komen tot aanbevelingen voor aanpassingen van het bestaande product per beroepsgroep. Vervolgens zullen leveranciers worden gezocht, die in de gevraagde aanpassing kunnen voorzien. Dit zal naar verwachting aansluitend op het project plaatsvinden.

BEST PRACTICE: *“Voor een succesvol project is het verdelen en communiceren van de verantwoordelijkheden en taken van de leden van het projectteam noodzakelijk. Dit is vooral belangrijk wanneer de projectteamleden niet op dezelfde locatie werkzaam zijn”.*

(Ingeborg Griffioen, directeur Panton)

Project

Dienstenpakketten via glasvezel

De ontwikkeling van de microchip heeft ongekende mogelijkheden gegeven om op alle tijden met elkaar te communiceren. De technologie maakt het mogelijk om op een gebruiksgerichte manier met elkaar te communiceren. Wat betreft informatievoorziening richting senioren biedt dit bijvoorbeeld mogelijkheden om mensen langer zelfstandig en zelfredzaam te laten wonen in een eigen woning of andere woonvormen. Via glasvezel kunnen bewoners worden geïnformeerd over informatie die zij gebruiken. Het project heeft als doel te onderzoeken welke informatie, dan wel welke diensten worden afgenomen, voor het appartementencomplex van Dinkelborgh Wonen. Naast deze woningbouwcorporatie is Thuiszorg Noordwest Twente en Rikster Weber Groep gevraagd mee te denken voor wat betreft de diensten en producten die door de doelgroep worden gebruikt.

Door organisatorische problemen is het project na aanvang tot stilstand gekomen. Dit betekent dat het projectteam de doelstelling heeft moeten herformuleren en voldeed het project niet meer aan de doelstelling en komt de verdere uitvoering buiten het PopoProject tot stand. In het vervolgonderzoek wordt het gebruik van nieuwe technologie door bewoners bekeken. Ook wordt onderzocht wat bewoners thuis al kunnen doen voor er een zorgverlener langskomt. Daarnaast wordt onderzocht welke voorzieningen nodig zijn in een woongemeenschap

van ongeveer 1.600 mensen, een zogenaamde woonzorgzone.

BEST PRACTICE: *“Het samenstellen van een projectteam dient voor de start van het project te geschieden. Wisselingen na verloop van tijd kunnen leiden tot communicatieproblemen, waardoor onder andere vertraging op kan treden, met als gevolg dat uitgangspunten door de tijd worden achterhaald”.*

(June Nods, projectmanager Saxion Hogescholen)

Project

Spraakmakende ouderen

Het RAAK project Trinnovatie heeft de aanzet gegeven voor de samenwerking met Cedere. Deze samenwerking heeft geleid tot de aanvraag om een onderzoek te doen naar het gebruik van spraakherkenning door ouderen die niet gewend zijn om met de computer om te gaan. Het gebruik van computers door ouderen kan worden gestimuleerd door de drempels te verlagen. Een van de problemen is de onbekendheid met het apparaat en een ander probleem is het gebruik van de muis, waarbij de fijne motoriek van belang is. Door het gebruik van spraakherkenning kunnen deze drempels worden weggenomen. Met behulp van gebruikersonderzoek wordt uitgezocht aan welke eisen de spraakherkenning dient te voldoen en welke diensten door ouderen worden gewenst. Voor dit project is de medewerking vereist van meerdere zorginstellingen. Binnen de looptijd van het PopoProject is het niet mogelijk gebleken uitvoering aan het onderzoek te geven. Dit heeft onder meer te maken met de planningscyclus van zorginstellingen. De inzet zal zijn om het onderzoek in 2008 te realiseren.

BEST PRACTICE: *“Door te gaan samenwerken met een zorginstelling in de eigen regio leer je niet alleen de mensen kennen maar ook de werkmethoden. Wie is verantwoordelijk, wie neemt beslissingen, welk aanspreekpunt is er voor “derden”? Om zaken te kunnen doen moet je de cultuur van een instelling kennen. Een project geeft inzichten.”*

(Godie Vierbergen, Cedere)

Naast de verschillende producten die de projecten hebben opgeleverd zijn de resultaten van het PopoProject geëvalueerd ten aanzien van de kenniscirculatie die is gerealiseerd. Studenten dragen kennis over naar het bedrijf waar het project wordt uitgevoerd en uiteraard verwerven studenten ook kennis vanuit het bedrijf. Soms lijken beide partijen zich dit nog te weinig te realiseren, zodat er geen structureel gebruik van wordt gemaakt. Daarnaast zijn studenten zich vaak nog niet bewust van hun rol kennis over te dragen aan medestudenten. De begeleidende docenten staan op afstand van het primaire proces. Het projectmatig werken is nog relatief nieuw. De rollen, taken en verantwoordelijkheden krijgen werkenderwijs invulling.

Kenniscirculatie in innovatieve projecten blijkt een andere manier van samenwerken van de verschillende betrokkenen te vergen: het moet leiden tot leren. De nieuwe rollen zijn nog niet volledig geïmplementeerd. Kenniscirculatieprojecten blijken wezenlijk anders te zijn dan een traditioneel studenten- of afstudeerproject. Het vereist andere activiteiten van betrokkenen. Ze moeten hier vooraf van op de hoogte zijn en er vertrouwd mee raken. Het lijkt erop dat docenten in de toekomst een belangrijke rol in innovatieve processen, samen met bedrijven, kunnen gaan spelen.

Het PopoProject heeft kenniscirculatie opgeleverd tussen bedrijven, zorginstellingen, Saxion kenniscentrum (Zorg, Welzijn en Technologie) en studenten. Daarbij gaf het studenten uit verschillende opleidingen de mogelijkheid om ervaring op te doen in samenwerken met/binnen bedrijven en instellingen door middel van stages en afstudeeropdrachten. Omdat binnen de looptijd van het project de productontwikkeling vaak niet geheel zijn beslag heeft gekregen, wordt in veel gevallen een vervolg aan de projecten gegeven. Daarmee wordt een belangrijke doelstelling van de RAAK-projecten gerealiseerd.

De communicatie ten behoeve van de kennisdisseminatie heeft in de laatste drie maanden van het project zijn beslag gekregen. Daarbij is vooral aandacht besteed aan het communiceren van de resultaten met het bedrijfsleven. Daarmee is een basis gelegd voor verdere samenwerking met oude en nieuwe partners.

Aan de betrokkenheid van zorginstellingen zal in de toekomst extra aandacht moeten worden besteed. Gedurende de looptijd van het project waren er vele zorginstellingen geïnteresseerd, maar waren de mogelijkheden om uitvoering aan de werkzaamheden te geven beperkt.

Ook blijkt dat intern bij Saxion extra aandacht moet worden besteed aan de samenwerking tussen de verschillende betrokken lectoraten. Elk lectoraat

heeft haar eigen leeropdracht die de primaire aandacht krijgt en waarvoor ook de beschikbare personele capaciteit al is ingezet. Er moeten door de projectleiders extra inspanningen worden geleverd om de gevraagde expertise vanuit de verschillende domeinen bij elkaar te brengen. Het projectmatig werken binnen de kenniscentra begint zijn beslag te krijgen. Daarbij kan nog worden opgemerkt dat binnen Saxion Hogescholen een organisatiestructuur bestaat in de vorm van een kenniscentrum Zorg, Welzijn en Technologie dat een goede basisstructuur voor onderlinge samenwerking biedt. De verschillende domeinen leren in het kader van het RAAK project praktisch en inhoudelijk met elkaar samenwerken. Saxion Hogescholen is zich aan het ontwikkelen van een opleidingsinstituut voor hoger beroepsonderwijs naar kennisinstituut, een instelling waar toegepast wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de praktijk wordt gedaan. De cultuur van het onderwijsinstituut vraagt nog aanpassing en ook de grootte van de organisatie is een belemmerende factor. Het kenniscentrum zal zich bezig blijven houden met kenniscirculatie waarbij de ervaring uit het PopoProject worden gebruikt.

Kenniscentrum Zorg, Welzijn en Technologie

Dr. Frits Oosterveld
Lector Fysiotherapie en Paramedische Beroepen

Dr. Gerialien Holsbrink
Lector Zorg en Welzijn

Dr. Charles Willems
Lector Techniek, Gezondheid en Welzijn

Ir. Carien Stephan Eur.Erg.
Lector Design for All

Drs. Henk van Leeuwen
Lector Ambient Intelligence

Prof. dr. Joy Notter
Lector Zorg en Welzijn

Voor informatie:

Inge Geerink
T 0570 663 683
E g.g.m.geerink@saxion.nl

Karen Reinders-Dijkstra
T 053 4871 544
E k.l.reinders@saxion.nl

